

CZYSTA OKOLICA NAJWIĘKSZYM WYZWANIEM WŁADZ LOKALNYCH W KWESTII ŚRODOWISKA. NAJWIĘCEJ DO ZROBIENIA W DUŻYCH MIASTACH

Raport z badania Fundacji ProKarton: *Czy kwestie odpadów i utrzymania czystości w najbliższej okolicy są istotne dla lokalnych społeczności?*

Warszawa, 4 kwietnia 2016 – **Jak wynika z najnowszego badania TNS Polska przeprowadzonego na zlecenie Fundacji ProKarton Polacy uważają, że dbałość o czyste ulice i tereny rekreacyjne powinna być jednym z priorytetów władz lokalnych. Problem jest szczególnie dostrzegalny w największych miastach, gdzie 70 proc. mieszkańców uważa, że czystość ich okolicy pozostawia wiele do życzenia.**

Fundacja ProKarton na co dzień realizuje projekty z zakresu edukacji ekologicznej oraz promocji segregacji i selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. W ramach stałej działalności badawczej fundacja tym razem sprawdziła, na ile gospodarka odpadami i inne kwestie związane z ochroną środowiska są ważne dla lokalnych społeczności w porównaniu do innych priorytetów.

PRIORYTETY

Respondenci uważają, że priorytetowym obszarem działań, na którym powinny skupić się władze lokalne jest modernizacja infrastruktury, tj. budowa chodników, ścieżek rowerowych, nowoczesnego transportu publicznego. Tak twierdzi 44 proc. badanych. Kolejne wymieniane sfery to: sport i rekreacja (34 proc.), bezpieczeństwo (29 proc.) i dostęp do kultury i edukacji (29 proc.). Natomiast związany ze środowiskiem temat regularnego odbioru odpadów i wytyczenie jasnych zasad ich segregacji stanowi priorytet dla 7,5 mln Polaków pow. 15 roku życia (23 proc.). **Warto dodać, że w największych miastach (powyżej 500 tys. mieszkańców) ta kwestia jest priorytetem dla 34 proc. ankietowanych.**

Za nieco mniej ważne badani uznali zagadnienia związane z aktywizacją seniorów (20 proc.) oraz wsparciem działań obywatelskich, np. debat wokół budżetów partycypacyjnych (16 proc.).

WYZWANIA I PROBLEMY

Respondenci zapytani, jakie ich zdaniem są największe wyzwania w kwestii środowiska, przed którymi stoi władza lokalna, wskazują na problem czystych ulic i terenów rekreacyjnych (42 proc – czyli aż 13,5 mln dorosłych Polaków). Natomiast 34 proc. ankietowanych uważa, że palącą sprawą jest czystość powietrza (zwalczanie smogu, ograniczenie ruchu samochodów w centrach miast). Według 26 proc. badanych władze powinny troszczyć się o okoliczną faunę i florę (budki lęgowe, karmniki, poidełka).

7,5 mln Polaków (23 proc.) oczekuje, że władze zadbają o ogólnodostępne pojemniki do segregacji odpadów. Co piąty respondent uważa, że samorządy powinny organizować akcje edukacyjne i uczyć społeczność lokalną, jak oszczędzać wodę i energię oraz poprawnie segregować odpady.

Ankietowani nie są obojętni na stan środowiska w ich najbliższym sąsiedztwie. Dwa najbardziej naglące problemy to odchody zwierząt i śmieci. Największą zmartą (szczególnie w okresie wczesnej wiosny) są

dla Polaków psie odchody. Brak dedykowanych pojemników zgłasza 30 proc. respondentów, a na odchody zwierzaków domowych na terenach rekreacyjnych lub chodnikach natrafiło 29 proc. badanych.

Istotnym problemem są też śmieci. Prawie co czwarty Polak widział przypadki palenia śmieci, trawy i liści w swojej okolicy (najczęściej na ten problem wskazują mieszkańcy wsi), 21 proc. badanych dostrzega w swojej okolicy przepełnione kosze na śmieci, a 16 proc. – dzikie wysypiska. Według 15 proc. dorosłych Polaków w ich sąsiedztwie brakuje pojemników do selektywnego zbierania odpadów.

Szpecially mieszkańcy dużych miast zwracają uwagę na czystość ich najbliższego otoczenia. Aż 70 proc. z nich uważa, że w ich sąsiedztwie jest względnie czysto, ale władze i mieszkańcy mogliby dołożyć jeszcze większych starań na tym polu. Najlepiej otoczenie oceniają mieszkańcy wsi – 48 proc. respondentów nie ma żadnych zastrzeżeń co do czystości ich okolicy.

SEGREGACJA ODPADÓW W MOJEJ OKOLICY

Jeśli chodzi o segregację odpadów Polacy na ogół deklarują, że wiedzą, do którego pojemnika lub worka wrzucać dane typy odpadów. 68 proc. badanych dobrze ocenia system informowania o zasadach selektywnego zbierania odpadów w swojej gminie. Wątpliwości jak segregować odpady ma 25 proc. Polaków, a 7 proc. w ogóle nie rozumie zasad segregacji w swojej gminie. Do niewiedzy najczęściej przyznają się mieszkańcy dużych miast, a najrzadziej - wsi. Wątpliwości co do zasad segregacji ma aż 40 proc. mieszkańców aglomeracji pow. 500 tys. mieszkańców. Na wsi ten problem dotyczy tylko 23 proc. ankietowanych.

Należy jednak zauważyć, że liczne deklaracje znajomości systemu segregacji odpadów nie do końca przekładają się na realne działania. Potwierdzają to firmy odbierające odpady z gospodarstw domowych oraz Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), które zajmują się sortowaniem odpadów pozyskanych w gminach.

- Generalnie Polacy mówią, że znają zasady segregacji odpadów, co jest efektem systematycznych działań edukacyjnych i informacyjnych, które zaczynają się już na etapie przedszkola. Jednak realia mają z deklaracjami niewiele wspólnego. Zakłady z branży komunalnej zgłaszają, że mieszkańcy nagminnie wrzucają odpady do niewłaściwych pojemników, a odpady, które można segregować, trafiają do frakcji zmieszanej. A przecież np. kartony do płynnej żywności, makulatura czy szkło mogą trafić do recyklingu i zostać ponownie wykorzystane z korzyścią dla środowiska naturalnego. Unijna deklaracja na rok 2030 przewiduje, że tylko 10 proc. odpadów komunalnych ma trafić na wysypiska, reszta natomiast musi zostać poddana procesom recyklingu. Czekają nas jeszcze wiele pracy, by osiągnąć taki rezultat, bo wymaga on poprawnego działania kilku elementów, w tym zaangażowania mieszkańców w segregację odpadów „u źródła”, czyli już w gospodarstwach domowych. Zapewne osiągnięcie tego celu byłoby łatwiejsze, gdyby systemy odpowiedzialne za zarządzanie odpadami opakowaniowymi miały zakaz składowania odpadów opakowaniowych. Żadne opakowania nie powinny trafiać na wysypiska, a do recyklingu – komentuje Jan Jasiński, Prezes Zarządu Fundacji ProKarton.

Metodologia:

Badanie zostało zrealizowane przez ośrodek TNS Polska w dniach 4-9 marca 2016 roku techniką wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie 1011 osób powyżej 15 roku życia.

Segregacja odpadów krok po kroku – słowniczek pojęć

KROK 1: Selektywna zbiórka - pierwszy etap segregacji odpadów komunalnych, który odbywa się m.in. w gospodarstwach domowych. Na tym etapie mieszkańcy dzielą odpady na **frakcje** (np. papier, szkło, plastik, puszki, odpady zmieszane) i wrzucają je do dedykowanych pojemników i worków. Każda gmina może ustalić własny system selektywnego zbierania odpadów (od dwóch „suche-mokre” do kilkunastu frakcji).

Zgodnie z ustawą utrzymania czystości i porządku w gminach, to właśnie gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania. Zgodnie z ww. ustawą **selektywne zbieranie odpadów** opakowaniowych obejmuje następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe.

KROK 2: Odbiór odpadów – worki z wstępnie posegregowanymi odpadami są odbierane przez przedsiębiorstwa komunalne i przewożone do RIPOK-ów, czyli **Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych**.

KROK 3: Segregacja / sortowanie odpadów – dokładna segregacja odpadów odbywa się w RIPOK-ach. W tych zakładach za pomocą m.in. przesiewaczy bębnowych oraz separatorów opto-pneumatycznych, magnetycznych i ręcznie wszystkie odpady są dokładnie sortowane na kilka-kilkanaście frakcji (np. opakowania papierowe, różne kolory szkła, butelki, PET, puszki po napojach, folie, kartony do płynnej żywności, itp.). Następnie odpady są prasowane, magazynowane i przekazywane do recyklingu.

KROK 4: Recykling – odzyskiwanie surowców wtórnych z odpadów nie należy do kompetencji RIPOK-ów. Zajmują się tym przedsiębiorstwa skupujące i przetwarzające odpady. Dzięki recyklingowi do gospodarki trafiają ponownie cenne surowce wtórne. W przypadku zużytych kartonów po mleku i sokach są to celuloza, polietylen oraz aluminium.

Dzięki selektywnemu zbieraniu odpadów w domach, ich segregacji w Regionalnych Instalacjach i recyklingowi w wyspecjalizowanych przedsiębiorstwach możemy mówić o gospodarowaniu odpadami w obiegu zamkniętym, ponieważ raz wykorzystane surowce wracają ponownie do użytku.

O inicjatorach badania:

Fundacja ProKarton została założona w 2011 r. przez producentów kartonowego materiału opakowaniowego do mleka i soków. Jej celem jest popularyzacja kartonów do płynnej żywności jako opakowań nowoczesnych i zaawansowanych pod względem ekologicznym, a także działania na rzecz edukacji ekologicznej i promocji opakowań kartonowych do płynnej żywności. Więcej informacji o działaniach Fundacji na stronie: www.prokarton.org